

Pädagogische Warte. A P. W. 1936. január 1-től kezdve a „*Der Deutsche Volkserzieher*“ cím alatt fog megjelenni és egyrészt a gyakorlati pedagógiát, másrészt a német nemzeti szociálizmust kívánja szolgálni. A „*Junger Volkserzieher*“ c. mellékletben pedig a tanítóképzés ügyét fogja felkarolni. A P. W. utolsó két decembéri számából a következő két tanulmányt ismertetjük:

1. A világgép kiterjesztése a lakóhely alapján. (Brunó Hinst.)

I. Az iskolába belépő kisgyermek egészen naiv világgépet hoz magával és saját kis személyét tekinti az élet középpontjának. Ezzel szemben az iskolát elhagyó serdülő ifjú már sokat tud a vérségi kötelékről, a hazai történelemtől, az élet harcáról s úgy látja, hogy ő is egy szerény kis kereke a nagy üzemenek, amit életnek nevezünk. Az iskola sok-sok hatást gyakorolt a gyermekre s akkor végzett jó munkát, ha a sok hatás közt sikerült összhangot teremtenie, de az iskolán kívül is érték a gyermeket hatások, melyeket a gyermek a lakóhely keretében a legbensőbb személyes kapcsolatban élt át. Mindez a hatás tágítja a világgépet, de csak azt érti meg, amit saját maga is átélt. A tanító tehát támaszkodjék ezekre a személyes élményekre, s ő is igyekezzék minél szorosabban belekapcsolódnia a falú életébe, történetébe s életszükségleteibe. Így majd sikerülni fog a világgép kibővítésénél a lakóhely megfelelő viszonylatából kiindulni és azt a tanuló számára érthetővé tenni. Minden, ami a lakóhelyen túl van, csak a helybeliakkal való megegyezés, vagy az azoktól való eltérés által válhatik a gyermek részére megérthetővé. Pl. a gyermekek tudni akarnak valamit az ősidőkről. Ezt csak a lakóhelyből kiindulva és az akkori életfeltételekhez kötve lehet a gyermekkel megértetni. Kiindulópont a következő kérdés: Mi mindentünk hiányoznék, ha nem volna a faluban kovácsműhely? Megindul a gyermekek fantáziája s mire észbekapnak és az ősök felől kérdezősködnek, már benne is vagyunk a történelemelőtti korban. Vagy pl. a népvándorlás megértéséhez alkalmas kiindulópontot szolgáltat a helybeli munkanélküliség, mely a lakosság egy részét arra kényszerítette, hogy másutt keressen megélhetést. Így vándorol most a keleti németiség nyugat felé. Az ipar megértését a helybeli vajkészítésből vezetjük le. Érdekes volt a Saar-vidék jelentőségének feltárása. A népsűrűségéből indultunk ki s összehasonlítottuk a Saar-vidék népsűrűségét a lakóhelyünkével. A gyermekek maguk jöttek a gondolatra, hogy a Saar-vidék talajában kell lennie az oknak, hogy ott annyival több ember lel megélhetést. Mindezen példák eléggé megmutatják, hogy a világgép kiterjesztése csak a helyi viszonyokkal való összefüggésben lehetséges.

II. Bármily kicsi legyen is lakóhelyünk, nem szabad azt lekicsinyelnünk, mert az is része a nemzet életének. Van itt is kivétel és behozatal, tehát a lakóhely a legszorosabb összeköttetésben van az egész néppel. S ez a népi összefüggés fenn kell, hogy álljon minden tantárgyban is, mely a világgép kiterjesztését célozza. A tanítónak itt hármas feladata van: 1. az anyag ismerete, 2. annak politikai felhasználása, 3. az anyagnak a lakóhelyre és a tanuló értelmi fokához való metodikai alkalmazása. Pl. a természetrajzot ma már életközösségekben tanítjuk mégpedig biológiai alapon. De minden tárgyban kell ennek a gondolatnak érvényesülnie, hogy egységbe kerüljön a világgép kiterjesztését célzó összefogó munkában. A világgépben a politikai szempont áll előtérben, mert a nép is politikai állást foglal el a természettel szem-

ben, hiszen küzd a természettel. Ez a küzdelem a lakóhelyen is folyik a természet ellen; küzdünk élelemért, lakásért, ruházatért, stb. Ez a helyi küzdelem ad a tanítónak alapot, hogy megértesse az egész nép küzdelmét az életszükségleteiért. Ime, így jutunk a minket körülvevő élet útján a világszemlélethez, melyben a biológiai belátás és az életközösségi elv jut összehozó szerephez.

A földrajz még fokozottabb mértékben vezethet minket a nép életküzdelmének megértésére. Itt kiviláglik, hogy egymásra vagyunk utalva; hogy a sorsunk a földhöz van kötve. A szülőföld ismerete az első lépés, mely más földi tájak megértésére vezet. A gyermeki lélekkel összeforrott helyi tapasztalatok többet jelentenek egy új ismeretanyagnak megtanulása szempontjából, mint bármilyen kép, kártya, leírás, stb. Ezek csupán másodszorban fontosak. Az ember létküzdelmében mindig a föld, a talaj minősége volt az alap; ehhez csatlakozik az emberek története s mai helyzete. Népi története szolgálja a politikai nevelést is s főfeladata, hogy megismertesse annak küzdelmét a létért. A szülőhely történetét nem szabad elkülöníteni a hazai történelemtől. Minthogy minden küzdelem baráti, vagy ellenséges állásfoglalást tartalmaz, a tananyagot ebből a szempontból is be kell állítani, s meg kell állapítani, milyen jelenségek hoznak ránk veszedelmet. A veszedelemtől való félelem természetes kísérője a népi világszemléletnek, s valamely szerencsétlenség mindig a saját biztonságunk miatt való aggodalmat váltja ki. Mindenki a más bajából szeret okulni. Az itt elmondottakban szempontokat nyerünk, miképpen állítsuk be gyermekeinket a nép érvényesülési törekvéseibe, mert hiszen a gyermek nem elszigetelt lélek, hanem tagja a lakóhelynek, s vele az egész nagy nemzetközösségnek.

2. Az iskolakert célja és létesítése. (Matthias Brinkmann.)

Az iskolakert célja egy biológiailag megalapozott világszemlélet megteremtése, mely a materializmuson felül akar emelkedni, s a természetben nemcsak okozati összefüggéseket keres, hanem az élet törvényeit és formáit látja benne. Az élet törvényei alakítják az egyednek és az összességnek létét, tehát szoros összeköttetésben kell élnünk a természettel. Muzeális, élettelen természet nem segít rajtunk, valóságos, eleven természetet kívánunk, különösen a városokban, ahol a természettől el vagyunk zárva. A természetet itt csak az iskolakert pótolhatja, s ez az az eszköz, mely a természet megértését kívánja szolgálni. Falun tehát, ahol a gyermek a természet körében él, kevésbé fontos az iskolai kert, de azért a gazdák oktatása céljából itt is szükség van rá. — Vannak, akik az iskolakertben csak nevelési eszközt látnak s kevésbé tanítási tényezőt. Pedig hogyan lehetne biológiailag gondolkodni biológiai ismeretek nélkül. Az egyéni és a társas életet enélkül felépíteni nem lehet. Vissza kell tehát térni a természethez, s a tiszta emberiséghez. A falu révén bepillantást nyerhetnek a tanulók a természet csodás műhelyébe, de ennél jobb, ha személyesen figyelhetik meg a természetet az iskolakertben. Legjobb, ha a kert az iskola mellett fekszik. Formájában mindig a kor képzési iránya, s a természetráji oktatásban uralkodó metodikai felfogás tükröződött, s így az idők folyamán a gazdasági-, tudományos- és életközösségi típuson át biológiai kertté fejlődött. Ma pedig népi iskolakert-ről beszélünk, melynek célja az, hogy az embert szorosabban összekapcsolja

a földdel. Ennek módja az, hogy már a gyermekkorban törekszik a kerti élet jelenségeit megfigyeltetni s az állati és növényi lények életközösségét megértetni. Így fejlődött ki a gazdasági kertből az oktatási, s ebből a nevelési célzatú iskolakert, melyben a biológiai gondolkodás uralkodik. A biológiai oktatásban az egyed csak mint az egésznek tagja és képviselője jelent értéket. Tehát a népképző értékeket jobban kell kidolgozni; ez a jelen iskola kerteszetének a célkitűzése. Ezért keletkeztek az ipari centrumok körül falusi telepítések s ezek lakói az ipari munka mellett kertészkedéssel is foglalkoznak, tehát nem vesztik el a kapcsolatot a földdel. Ennek a célnak kiépítésében az iskolai kertnek nagy szerepe van s ennek érdekében kell a természetrajzi oktatást is a kertbe áttenni. Hadd figyeljék meg itt a természetet közvetlen tapasztalatok alapján, s emellett meganulják a virág-, konyha- és gyümölcsfakerteszetet, megismerik a kártevő elemeket, a madár, a béka, a giliszta hasznát. Falun pedig adjon az iskolakert ösztönzést hasznos újításokra, végezzen természetési kísérleteket, a tanító pedig legyen a falu gazdasági tanácsadója. Igyekezzen megteremteni a kapcsolatot a falu és az iskola közt. Ez a törekvés persze, új feladatok elé állítja a tanítóképzést is, s a kertmívelés terén fokozott tevékenységet kell kifejtenie. Mintaszerű pl. a beutheni főiskola kertoktatási berendezkedése. Területe 2 ha, 4a 9 m² s élő sövény (Ligusterhecke) veszi körül. A bejáratot kagylós mészkből épített fal képezi, mely egyúttal különféle növényzet tanyája. Mellette időjárást megfigyelő eszközök állnak s egy tó, mely minden elképzelhető növényi és állati életre ad szemléltetést. Itt megfigyelhetjük pl. a szúnyog, a béka, a hal fejlődését. Van gyeptérség különféle pázsitfűvek termelésére, mellette vízesárok a mocsári növényzet céljaira. Van termelőhely az erdei növények részére, a lombos- és tűlevelű fák céljaira. Vannak talajnem szerint elkülönített ágyások, van kőgát, kődomb, hegyoldal, cserjés, faiskola, díszkert, gyümölcsös, méhészet és mézelőnövényzet, konyhakert, mezőgazdasági telep, gyógynövénykert és mérges növények termelőhelye. Vannak kísérleti ágyások is, növénykeresztözések céljára, sőt melegágy is. Biológiai ágyások hiányzanak, ellenben annál nagyobb hangsúly van az életközösség kidomborításán, mert ilyen az élet a szabad természetben is, de ez nem zárja ki, hogy a kerti növényeken biológiai megfigyeléseket is ne tegyünk.

Jármai Vilmos.

H I R E K.

Az Országos Közoktatási Tanács Szervezeti Szabályzata és új Elnöksége.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 181/1936. eln. sz. rendeletével az 1935. VI. t.-c. alapján újjászervezett *Országos Közoktatási Tanács* új Szervezeti Szabályzatát közli a keb. Hivatalos Közlöny 1. évi január hó 15. (2-dik) száma, melynek alapján az 1935—1940. évig terjedő, hat évi időszakra *gróf Teleki Pál* volt miniszterelnök, m. kir. József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetemi ny. r. tanár, a Tanács *elnökévé* —, dr. *Petri Pál* ny. vallás- és közoktatásügyi minisztériumi államtitkár a Tanács *alelnökévé* —, dr.